

Punkt 6: Proces og scenarier for borgerinddragelse i arbejdet med udbygning af vedvarende energi på Mors

S2024-7822

Indstilling

Direktøren for Børn og Kultur, Teknik og Miljø anbefaler, at

- Procesplan i forbindelse med udbygning af vedvarende energi vedtages og
- Valg af scenarie 1 eller 2 for borgerinddragelse vedtages, hvor scenarierne ligger ud over planlovens fastsatte krav og kommunens praksis.

Behandling

Direktionen (16. december 2024)

Udvalget for Teknik og Miljø (8. januar 2025)

Økonomiudvalget (15. januar 2025)

Kommunalbestyrelsen (21. januar 2025)

Sagsresumé

Når Kommunalbestyrelsen behandler procesplan og scenarier for borgerinddragelse i januar 2025, har der været afholdt to informationsmøder for borgerne i de udpegede energizoner henholdsvis 13. januar og 14. januar 2025. Kommunalbestyrelsen har på mødet den 26. november 2024 besluttet at udpege to energizoner, ved henholdsvis Food Parken/Erslev Kær samt Emb/Moutrup, til opstilling af vindmøller og en række kriterier til vurdering af vedvarende energiprojekter.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen arbejder for, at den grønne omstilling bliver til gavn for morsingboerne i form af attraktive levevilkår og vækst i form af værdiskabelse for både borgere og virksomheder. Udbygning af vedvarende energianlæg med vindmøller og solceller skal derfor ske ud fra størst mulig hensyntagen til og inddragelse af naboer og lokalsamfund.

Målet for Kommunalbestyrelsen er i denne proces, at sikre lokal inddragelse af naboer og lokalsamfund i den grønne omstilling og at værdiskabelse fra vedvarende energianlæg også kommer til gavn for morsingboerne og virksomheder på Mors. For at den grønne omstilling skal lykkes, skal der være en mere ligelig fordeling af ulemper og fordele ved opstilling af vedvarende energianlæg. Men Kommunalbestyrelsen er bundet af, at der ikke er mulighed for at stille yderligere krav til projektudviklerne end opfyldelse af planlovens formål og kompensation i henhold til lovgivningen i form af værditab, salgsoption, VE-Bonus samt Grøn pulje.

Kommunalbestyrelsen mener derfor, at projektudviklere, hvis forretningsmodel er opstilling af vedvarende energi, har hovedansvaret for at sikre lokal opbakning til energiprojekterne og transparens i værdiskabelsen af projekterne som helhed, og i form af kompensation til naboer og lokalsamfund.

Procesplan og tidsestimat for første del af processen

Opstilling af vindmøller og solceller indgår i en planlægningsmæssig proces med udpegning i kommuneplan med tilhørende retningslinjer og udarbejdelse af lokalplan. I forbindelse med

flere af processerne er der krav om inddragelse af offentligheden. De ansøgte projekter om vedvarende energi vil være miljøvurderingspligtige.

Kommunalbestyrelsen har ønsket en forudgående proces, som ligger før den ovennævnte skitserede proces i forhold til udpegning af energizoner og Open Call, hvor projektudviklere inviteres til at indsende projektforslag for vedvarende energianlæg.

Der er udarbejdet en procesplan og beskrivelse af de enkelte trin i processen, som ses i bilag. Tidsestimatet for den første del af processen og frem til at Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om hvilke af projekter, der skal arbejdes videre i 2025, ses nedenfor:

Borgermøder	13. og 14. januar
Kommunalbestyrelsen - beslutning om Open Call	21. februar
Open Call indenfor energizonerne	3. marts - 27. april
Kommunalbestyrelsen - beslutning om valg af projekter	24. juni

Borgerinddragelse

Ud over planlovens bestemmelse og kommunens praksis, som er angivet på procesplanen i bilag, har administrationen opstillet to scenarier for borgerinddragelse. Borgerinddragelsen, som anført i scenarierne, skal være med til at sikre målet for Kommunalbestyrelsen i processen.

Scenarierne skal forstås som en trinmodel, hvor scenarie 1 ligger udover planlovens bestemmelser og kommunens praksis. Scenarie 2 bygger ovenpå scenarie 1. I bilag ses en mere fyldestgørende beskrivelse af de to scenarier for borgerinddragelse.

Scenarie 1: Lokal vidensopbygning

Kommunalbestyrelsen indkalder til vidensarrangementer for naboer, lodsejere og lokalsamfund i de udpegede energizoner. Til arrangementerne klædes interessenterne på med viden om vedvarende energiprojekter og eksempelvis til at indgå i en forhandling på mere lige fod med projektudviklerne. Kommunalbestyrelsen finansierer en proceskonsulent, der leverer oplæg til mødet, herunder lovgivning, rettigheder, forhandlingsteknik, eksempler fra hvad der er tilbudt lokalsamfund i tilsvarende andre VE-projekter med videre.

Vidensarrangementerne afholdes dels inden og dels efter Open Call og forinden Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om hvilke projektforslag, der kan arbejdes videre med.

Scenarie 2: Nedsættelse af Dialoggrupper

Kommunalbestyrelsen indkalder til dialogmøder mellem repræsentanter for interessenter til det/de udvalgte projektforslag. Der vil være en tilknyttet proceskonsulent, som Kommunalbestyrelsen finansierer, som vil facilitere arbejdet. Møderne har til formål at skabe et forum for forhandling mellem projektudvikler og lokalsamfund for at sikre, at der opnås det mest optimale projekt - også for lokalsamfundet. Af Open Call skal fremgå et krav om, at pågældende projektudvikler indgår som medlem i dialoggruppen og er hovedansvarlig for den lokale opbakning til projektet.

Output fra møderne i dialoggruppen kan for eksempel være et revideret projektforslag fra projektudvikler, høringssvar fra lokalsamfund til det fremsatte projektforslag med videre.

Retsgrundlag

Lov om klima LBK nr. 2580 af 13/12/2021.

Lov om planlægning LBK nr. 572 af 29/05/2024.

Lov om miljøvurdering LBK nr. 4 af 03/01/2023.

Økonomiske konsekvenser

Der er estimeret en udgift på ca. 425.000 kr. til eksterne konsulenter til bistand til myndighedsafklaring, proces og kommunikation for hele processen og begge scenarier. Den økonomiske finansiering til ekstern bistand findes i 1. budgetopfølgning i 2025.

Andre konsekvenser

Intet at bemærke.

Høring og kommunikation

Høringer efter planlovens bestemmelser og tilhørende borgermøder efter sædvanlig praksis i Morsø Kommune. Kommunalbestyrelsen har mulighed for at udvide borgerinddragelsen.

Økonomi og Stab har ingen bemærkninger.

Beslutning på Direktionen 16-12-2024

Drøftet.

Henrik R. Christensen og Torben Gregersen deltog ikke i sagens behandling.

Beslutning på Udvalget for Teknik og Miljø 08-01-2025

Tiltrådt.

Peter Lillebæk deltog ikke i sagens behandling.

Beslutning på Økonomiudvalget 15-01-2025

Tiltrådt, således at både scenarie 1 og 2 for borgerinddragelse vælges for de, der bliver berørt jf. zonernes placering. Datoen for Kommunalbestyrelsens behandling af Open Call vil blive den 25.02.2025.

Aktuel beslutning på Kommunalbestyrelsen 21-01-2025

Økonomiudvalgets indstilling vedtaget.

Niels Kristian Østergaard ønsker at bemærke, at sagen den 26.11.2024 ikke blev enstemmigt vedtaget.

Open Call sagen behandles i kommunalbestyrelsesmøde den 25.02.2025.

Tore Müller deltog ikke i sagens behandling.

Bilag

Procesplan

Beskrivelse af procesplan

Scenarier for borgerinddragelse

PROCESPLAN FOR VE-ANLÆG

Morsø Kommune

DIALOGSPOR

Afholdelse af borgermøder indenfor energizonerne

2

Fordebat med debatoplæg og borgermøde

6

Offentlig høring (8 uger) samt borgermøde

10

Klagemulighed (4 uger)

14

POLITISK SPOR

Forligskredsen i Kommunalbestyrelsen udpeger energizoner og kriterier for VE

1

Kommunalbestyrelsen udsender et Open Call (8 uger) – hvor der kan fremsendes projektforslag

3

Kommunalbestyrelsen tager beslutning om mulige projektforslag, som skal igangsættes

5

Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om videre planlægning på baggrund af hørings-svar

7

Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om planforslag og miljørapport og § 25 tilladelse (VVM)

9

Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om vedtagelse af plangrundlag, miljørapport og § 25 tilladelse (VVM)

12

MYNDIGHEDSSPOR

Administrationen screener de indsendte projektforslag

4

Administrationen udarbejder et planforslag og miljøvurdering sammen med projektudvikler

8

Administrationen vurderer høringssvarene og planforslagene tilrettes

11

Administrationen offentliggør det vedtagne plangrundlag

13

ANLÆGSFASE

Projektudvikler igangsætter anlægsfase

HVOR LANGT ER FORLØBET FRA START TIL SLUT?

Tidshorizonten for processen for et VE anlæg varer op til 5-6 år, førend anlægget i form af solceller eller vindmøller kan tilsluttes til el-nettet.

Processen kan opdeles i følgende:

- Udpeging af energizoner, Open Call, dialog og tilpasning af projektansøgning varer op til 1 år
- Fra igangsætning af planlægningen til lokalplanen er godkendt og miljøtilladelse er meddelt kan det tage op til 1 ½ til 2 år
- Anlægsfasen varer op til 3 år.

Beskrivelse af procesplan for VE-anlæg

1: Forligskredsen i kommunalbestyrelsen udpeger energizoner

Forligskredsen i kommunalbestyrelsen beslutter udpegning af energizoner med kriterier for VE-anlæg. Der udsendes invitation til borgermøder til alle indenfor de udpegede energizoner.

2: Afholdelse af borgermøder

Kommunalbestyrelsen afholder borgermøder for alle indenfor de udpegede energizoner henholdsvis den 13. og 14. januar 2025.

Borgerinddragelse sker gennem planlovens bestemmelser, og hvad der er sædvanlig praksis for i Morsø Kommune. Hvis kommunalbestyrelsen ønsker mere borgerinddragelse end ovennævnte, kan flere værktøjer tages i brug i forhold til at søge åbenhed og transparens. Hvis Kommunalbestyrelsen ønsker at anvende Scenarie 1 i form af proceskonsulent og vidensarrangementer, kan dette ske i tidsperioden frem til, at kommunalbestyrelsen beslutter sig for mulige projektforslag, der kan arbejdes videre med.

3: Kommunalbestyrelsen inviterer til fremsendelse af projektforslag i form af Open Call

Kommunalbestyrelsen indstiller beslutning om Open Call, hvor projektudviklere inviteres til at komme med forslag til placering af vindmølle anlæg indenfor energizonerne for en periode af 8 uger. Dette forventes at ske primo marts 2025. Ansøgere skal forholde sig til de fremsatte kriterier af kommunalbestyrelsen, som vil fremgå af Open Call.

4: Forvaltningen foretager screening af de fremsendte projektforslag

Forvaltningen screener de fremsendte projektforslag med henblik på en overordnet faglig vurdering til brug for udvælgelse af de fremsendte projektforslag for kommunalbestyrelsen.

5: Kommunalbestyrelsen tager beslutning om mulige projektforslag, som ønskes igangsat

Kommunalbestyrelsen beslutter hvilke projektforslag indenfor energizonerne, der arbejdes videre med. Hvis kommunalbestyrelsen ønsker at anvende Scenarie 2 i forhold til proceskonsulent og dialoggrupper, kan dette ske efterfølgende. Kommunalbestyrelsens beslutning forventes at ske juni 2025.

Den resterende del af processen er ikke tidsestimeret, da der kan være forhold og undersøgelser, som er vanskelige at opstille en tidsplan for.

6: Fordebat

På baggrund af igangsætningen af planlægningen afholdes en fordebat med indkaldelse af idéer og forslag samt høring af emner i afgrænsningsnotatet, der bearbejdes i

miljøvurderingen. Der afholdes et borgermøde i perioden, hvor projektforslaget præsenteres. Ansøger er vært ved borgermødet, og kommunen deltager med forvaltning og politikere. Formålet med borgermødet er at skabe gode rammer for kommunikation og inddragelse af borgerne i lokalområdet.

7: Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om den videre planlægning

I fordebatperioden kan alle indsende høringssvar. Alle høringssvar samt forvaltningens vurdering præsenteres for kommunalbestyrelsen, der træffer beslutning om den videre planlægning.

Herunder beslutter kommunalbestyrelsen, om de ønsker at igangsætte lokalplanprocessen, udarbejdelse af kommuneplantillæg samt miljøvurderingen med dens lovgivningsfastsatte faser.

8. trin: Udarbejdelse af planforslag og miljørapport

Administrationen udarbejder sammen med projektudvikler et konkret lokalplanforslag, forslag til tillæg til kommuneplanen, miljørapport, indeholdende miljøvurdering af plangrundlaget og miljøkonsekvensvurdering af projektet samt udkast til VVM/miljøtilladelse med vilkår.

9. trin: Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om planforslag og miljørapport

Kommunalbestyrelsen behandler udkast til lokalplanforslag, forslag til tillæg til kommuneplanen, miljørapport samt udkast til VVM/miljøtilladelse med vilkår med henblik på vedtagelse til en efterfølgende minimum 8 ugers offentlig høring.

10. trin: Offentlig høring og borgermøde

I den minimum 8 ugers høringsperiode afholdes et borgermøde, hvor lokalplanforslag og miljørapport gennemgås, og der kan stilles spørgsmål til projektudviklere og kommunalbestyrelsen.

11. trin: Vurdering af indkomne høringssvar

Indkomne høringssvar i offentlighedsperioden vurderes af forvaltningen, og der sker en evt. tilretning af planforslag og §25 tilladelse efter miljøvurderingsloven.

12. trin: Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om vedtagelse af plangrundlag og miljørapport

Kommunalbestyrelsen præsenteres for alle høringssvar og behandler lokalplan, kommuneplantillæg, miljørapport og §25 tilladelse og beslutter, om det skal vedtages endeligt.

13: Offentliggørelse af det vedtagne plangrundlag

Plangrundlaget offentliggøres, og § 25 tilladelse efter miljøvurderingsloven udstedes til projektudvikler. Der kan søges om byggetilladelse til de ansøgte projekter om vedvarende energi.

14. trin: Klagemulighed

Det er muligt at klage til Planklagenævnet over kommunalbestyrelsens vedtagelse af planerne i op til 4 uger efter den offentlige bekendtgørelse. Det er kun retlige spørgsmål, der kan påklages. Vil man anlægge retssag, skal man gøre det inden 6 måneder, jf. planlovens § 62, stk. 1.

Efter planernes vedtagelse kan der søges og meddeles byggetilladelse, hvorefter anlægsfasen kan gå i gang.

Scenarier for borgerinddragelse i arbejdet med udbygning af vedvarende energi på Mors

Kommunalbestyrelsen arbejder for, at den grønne omstilling bliver til gavn for morsingboerne i form af attraktive levevilkår og vækst i form af værdiskabelse for både borgere og virksomheder. Udbygning af vedvarende energianlæg med vindmøller og solceller skal derfor ske ud fra størst mulig hensyntagen til og inddragelse af naboer og lokalsamfund.

Ud over planlovens bestemmelse og kommunens praksis, som er angivet på procesplanen i bilag, har administrationen opstillet to scenarier for borgerinddragelse. Borgerinddragelsen, som anført i scenarierne, skal være med til at sikre målet for kommunalbestyrelsen. Scenarierne skal forstås som en trinmodel, hvor scenarie 1 ligger udover planlovens bestemmelser og kommunens praksis. Scenarie 2 bygger ovenpå scenarie 1.

Scenarie 1: Proceskonsulent og lokal vidensopbygning

Efter første borgermøde indkalder kommunalbestyrelsen til vidensarrangementer for interessenter, herunder naboer, lodsejere og lokalsamfund, i de udpegede energizoner. Til arrangementerne klædes interessenterne på med viden om vedvarende energiprojekter, eksempelvis med henblik på at kunne indgå i konkrete forhandlinger på mere lige fod med projektudviklerne.

Kommunalbestyrelsen finansierer en proceskonsulent, der leverer oplæg til mødet i form af lovgivning, rettigheder, forhandlingsteknik, eksempler fra, hvad der er tilbudt lokalsamfund i tilsvarende andre VE-projekter med videre.

Tidsplan for scenarie 1:

Vidensarrangementerne kan afholdes i perioden fra kommunalbestyrelsen træffer beslutning om procesplan og valg af scenarier for borgerinddragelse, som sker den 21. juni 2025 og frem til kommunalbestyrelsen træffer beslutning den 24. juni 2025 om mulige projektforslag, som kan igangsættes.

Hvis Kommunalbestyrelsen godkender scenarie 2, skal der i forbindelse med ovennævnte vidensarrangementer vælges de repræsentanter fra lokalsamfundet, der skal indgå i dialog med projektudviklere, og det diskuteres, hvilke krav man som lokalsamfund ønsker at have med ved kommende møder.

Scenarie 2: Proceskonsulent og dialoggrupper, eventuel organisering i VE-foreninger

Kommunalbestyrelsen indkalder til dialogmøder mellem repræsentanter for interessenter til det/de udvalgte projektforslag. Der afholdes i alt 3 – 4 møder. Proceskonsulenten faciliterer dialoggruppernes arbejde.

Dialoggruppen tænkes at bestå af:

- 2-4 repræsentanter for naboer (6-8 x møllehøjde)
- 1-2 repræsentanter fra lokalmiljø (fx borgerforeninger i nærmeste landsbyer, repræsentant for erhvervsområdet)

- 1-2 repræsentanter for lodsejere
- Eventuel 1 repræsentant fra Danmarks Naturfredningsforening
- Eventuel 1 repræsentant fra Morsø Klimaråd
- Repræsentanter fra projektudvikler

Møderne har til formål at skabe et forum for forhandling mellem projektudvikler og lokalsamfund for at sikre, at der samtidig opnås det mest optimale projekt for lokalsamfundet. Output fra møderne kan for eksempel være et revideret projektforslag fra projektudvikler, høringssvar fra lokalsamfund til det fremsatte projektforslag med videre.

Kommunalbestyrelsen og administrationen deltager ikke på møderne, da der netop ønskes et forum uden repræsentanter for den politiske beslutningsproces og myndighedsproces.

Der vil være mulighed for, at borgerne i forbindelse med afholdelse af vidensarrangementer kan få juridisk bistand fra kommunalbestyrelsen til at organisere sig i en eller flere VE-foreninger, hvis der er opbakning blandt borgerne til dette. VE foreningerne kan repræsentere lokalsamfundets interesser i udbygningen af vedvarende energi på et mere formaliseret grundlag, herunder f.eks. indgå i forhandlinger om ejerandele i projektet med projektudvikler.

Tidsplan for scenarie 2:

Der kan indkaldes til dialoggruppemøder, når kommunalbestyrelsen har truffet beslutning om hvilke projektforslag, som ønskes igangsat. Kommunalbestyrelsens beslutning forventes at ske i juni 2025.

Dialoggruppens arbejde forventes at vare frem til at kommunalbestyrelsen træffer endelig beslutning om den videre planlægning for konkrete projekter om vedvarende energi.